

Cova del Gegant

Sitges

Ubicació

Comarca: Garraf
Lloc/Adreça: A uns 180 metres al nord-est de la Punta de les Coves, a l'oest de la cova dels Musclos

Coordenades:

Latitud: 41.22221
Longitud: 1.77243
UTM Est (X): 397106
UTM Nord (Y): 4564151

Classificació

Número de fitxa 08270 - 507
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Prehistòric Edats dels Metalls Paleolític Antic Ibèric
Segle Sense data
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: L'increment continuat del nivell de l'aigua està afectant considerablement a aquest jaciment i a la resta de coves situades arran de mar. La construcció del Port Franc de Barcelona, del Port d'Aiguadolç i d'escoleres per protegir determinades platges, entre d'altres factors, han comportat la desaparició de les antigues platges existents a la Punta de les Coves, actualment totes desaparegudes.

Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL. Catàleg del P.C.C. (24.7.1991, DOGC 1473)
Número inventari CC.AA., núm.06/387, any 2002.

Generalitat i altres inventaris

Accés Difícil
Ús actual: Altres
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.: 003A00035

Descripció

Aquesta cova està situada a pocs metres de la Punta de les Coves, indret ubicat a la banda sud de la costa sitgetana. De fet, en aquest paratge hi ha emplaçades un conjunt de cavitats càrstiques que es troben molt a prop les unes de les altres. La Cova del Gegant està formada per una sala de grans dimensions (uns 60 m de recorregut), per sobre de la qual s'hi obren diverses galeries. Presenta tres accessos, tots d'una certa dificultat: el primer s'efectua des del mar, és l'entrada més gran i hi ha dues grans obertures que a més donen llum a l'interior; el segon, es produeix a través d'una llarga gatera amb passos estrets i de certa complexitat, anomenada la Cova Llarga; finalment, pot accedir-se també a través de la boca superior que dona al sostre de la sala, però que requereix de l'ús de cordes o material d'escalada. Actualment, l'entrada a la cova des del mar ha quedat sota el nivell de les aigües com a conseqüència de dos factors: l'enfonsament continuat de la línia de costa del Garraf i la interrupció de l'arribada de sorres causada per la construcció del Port Franc de Barcelona, entre d'altres infraestructures. Els anys 1974 i 1975 es va dur a terme una excavació arqueològica dirigida per R. Viñas en una galeria lateral, que va permetre documentar quatre nivells estratigràfics diferents, la localització de restes de fauna quaternària i uns trenta esclats de sílex que mostren similituds amb el mosterí del grup de la "Ferrassie". D'altra banda, també cal citar la referència de Josep de la Vega, que diu haver trobat materials ibèrics (fragments de ceràmica a torn) que podrien correspondre a una cronologia de 450 aC a 129 aC. El 1985 -sota la direcció de R. Mora i J. Miret- i el 1989 -amb treballs dirigits per R. Mora i J. Martínez-, es van realitzar dues noves intervencions arqueològiques davant del perill de destrucció del jaciment com a conseqüència dels temporals marins. Es va revisar l'estratigrafia de la cova i es van recuperar més restes de fauna quaternària, estris de sílex paleolítics, una dent d' "Homo neandertalensis" i dos fragments de ceràmica a mà amb decoració epicampaniforme, datable a inici de l'edat de Bronze. Amb anterioritat a les excavacions arqueològiques citades, s'havien fet altres intervencions, una de les quals l'encapçalà Mn. Santiago Casanova Giner i que va comportar una troballa excepcional, una mandíbula d' "Homo neandertalensis" fragmentada en tres parts. Es tracta d'una peça identificada com a tal durant la revisió dels materials paleontològics de les coves de Sitges dipositats a l'Arxiu Municipal, feta per Joan Daura i Montse Sanz (Grup de Recerca del Quaternari del SERP de la UB). Constitueix una de les restes humanes més antigues descobertes a Catalunya i un dels pocs fòssils existents de l'home de Neandertal. L'estudi antropològic aportà les següents dades: no es pot precisar l'edat, però es tracta d'un adult major de 15 anys; tampoc se sap el sexe, tot i que correspon a un individu de constitució gràcil.

Observacions:

Agraïment a la federació Catalana d'Espeleologia - secció d'arqueologia i paleontologia- per les dades facilitades.

Història

En relació a aquest jaciment s'han dut a terme les següents actuacions:

- 1974-75. Campanya d'excavacions en una galeria lateral de la cova, sota la direcció de Ramon Viñas.
 - 1985 juliol. Excavació d'urgència. Direcció: Rafael Mora i Josep Miret.
 - 1986. Restauració de peces de l'anterior excavació. Direcció: Rafael Mora Torcal.
- Aquesta cavitat entra dins l'àrea de recerca sobre "Els primers pobladors del massís del Garraf-Ordal i Llobregat", que es duu a terme des de l'any 1999, per l'equip d'arqueòlegs del Grup de Recerca del

Quaternari de la Universitat de Barcelona, dirigits per Joan Daura i Montse Sanz.

La Cova del Gegant ha estat un dels registres més ben estudiats de la fauna de vertebrats de Pleistocè mitjà així com el seu entorn ecològic.

Especialment importants han estat els estudis de la fauna del Plistocè mitjà realitzats per VIÑAS, R. (1972), VIÑAS, R. & VILLALTA, J.F. (1975). i els treballs de ESTÉVEZ, J. (1975 i 1979) .

Els treballs sobre l'entorn ecològic i climàtic per ALCALDE, G. (1985 i 1986). Darrerament trobem nous treballs de revisions com el de NEBOT, M. (2004 I 2005) i, especialment rellevant els de Daura, J. i Col·laboradors (2004 i 2006)

El material està dipositat a l'Institut Jaume Almera, CSIC (Barcelona), la fauna del Plistocè Mitjà resta dipositada en l'Institut M.Crusafont de Sabadell i en el Museu de Geologia de Barcelona.

Bibliografia

CANAL, J.; CARBONELL, E. (1989) "Cova del Gegant (Sitges. Garraf)" a Catalunya paleolítica, Patronat Francesc Eiximenis. Girona.

DAURA, J.; SUBIRÀ, M. (2005) "La mandíbula de neandertal de la cova del Gegant de Sitges" a Quaderns de Patrimoni del Garraf nº 3, Vilanova i la Geltrú.

DDAA. "Sitges fa 2000 anys", Sitges.

ESTÉVEZ, J.(1979) "La fauna del Pleistoceno catalán". Tesi doctoral, Universitat de Barcelona.

MARTÍNEZ, J. [et al] (1985) "Excavacions a la Cova del Gegant" a Butlletí del Grup d'Estudis Sitgetans, nº 32-33, maig-agost 1988.

MASRIERA, A.(1975) "Observaciones sedimentológicas sobre el depósito cuaternario de la Cova del Gegant (Sitges-Barcelona)" a Speleon.

MIR, A. (1975) "La industria lítica de la Cova del Gegant" a Speleon.

MIR, A. (1984) "Reompliment i estudi de les coves del Gegant i Muscle (Sitges, Garraf)" a Col·loqui Quadre Cronològic del plistocè superior a Catalunya. Talteüll-Banyoles, juny 1984.

MIRET, J. FONTS, C. (1984) Fitxa 06/387 de la Carta Arqueològica (CCAA). Revisió de 2002.

MIRET, M.(2006) "Jaciments arqueològics i poblament d'època ibèrica antiga i plena (segles VI-III aC) a la comarca del Garraf (prov. de Barcelona)" a XIII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (any 2003).

ROVIRA, J.; PETIT, M^aA. (1980) "El jaciment arqueològic de la Cova Verda i alguns problemes del neolític i l'edat del bronze a Catalunya" a Quaderns de Treball nº3. Barcelona.

VEGA, J. (1987) "Contribució catalana a l'inventari de les probables coves santuari ibèriques" a Fonaments, VI.

VIÑAS, R.(1972) "Observaciones sobre los depósitos cuaternarios de la Cova del Gegant. Sitges (Barcelona)" a Speleon, nº19.

